Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Barraca 1 del Casot

Rellinars

Ubicació

Comarca:	Vallès Occidental
Lloc/Adreça:	El Casot
Alçada:	395

Coordenades:

Latitud:	41.65125
Longitud:	1.91667
UTM Est (X):	409792
UTM Nord (Y):	4611623

Classificació

Número de fitxa	08179 - 167
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani Modern Popular
Segle	XVIII-XX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	L'esllavissament de la corona i part de la coberta van passant factura a la construcció. La pressió exercida pels murs en desestabilització ja han provocat l'esquerda de la llinda interior.
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08178A002000070000OQ
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa:	ds., 09/03/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada en el vessant de soleia del Casot, per sobre el torrent de Casajoana. Per arribar-hi cal seguir la pista que mena a la Font del Bosc i un cop arribats a un revolt planer que fa el camí, deixar a mà esquerra la pista carenera d'accés a la zona de protecció ornitològica (barrera i senyalització del parc) i agafar un trencall en direcció sud-oest que baixa per un corriol pedregós fins al Casot i baixar fins a la barraca per entremig de les feixes més planeres, per sota d'una alzina molt gran amb una dotzena de rebrots.
Es tracta d'una construcció aèria aïllada construïda en el revolt d'una feixa, amb vistes al mas de Casajoana. S'hi accedeix a partir de dos graons encaixats en el marge de pedra. L'interior és de planta circular, de 2,30 m de diàmetre. La pedra està molt ben col·locada i falcada amb pedruscall però un moviment estructural ha provocat l'enfonsament d'una part de la corona exterior i conseqüentment de la coberta que ja ha perdut gairebé tot el recobriment de terra. La porta d'accés està orientada al sud-est, i mesura 1,24 m d'alçada per 0,68 m d'amplada màxima a l'exterior per 0,50 m d'amplada mínima a l'interior. Té doble llinda, plana i la interior presenta una esquerda important. Els murs tenen un gruix de 0,60 a 0,65 metres. La coberta segueix l'esquema de la falsa cúpula, per aproximació de filades amb llosa de tancament central. L'alçada màxima a l'interior és de 2,55 metres. L'alçada del voladís mesurat a la porta d'entrada és d'1,85 m. A l'interior, entrant a mà esquerra hi ha un doble cocó o tinell. L'inferior mesura 0,33 m d'amplada per 0,55 m d'alçada per 0,70 m de fons, mentre que el superior mesura 0,33 m d'amplada per 0,26 m d'alçada per 0,55 m de fons.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 3314.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterrassar el terreny i també en tines.
Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.
La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de

pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.